Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1925 шера денз ◆ ШОАТТА, 25 СЕНТЯБРЬ, 1982 ШУ. ◆ № 115 (6681). ◆ Мах 3 кеп.

ДЕКХАР КХОАЧАШДЕШ

Назрановски района хьайбаш леладеча совхозашта юкъе йоккхагlчарех цаl я тха совхоз. Духхьала бетташ 1000 етт ба тха. Цудухьа къаьстта боккха тернам тlабохнйташ леладу оаха хьайбаш. Шер-шерага дегlабоагlаш, тоалуш боагlа тха совхоза хьайбай бовхам. Къаьстта дика хувцамаш хиннад укх тlехьарча кхаь шера. Из къаьгга гучадоал укх цифрашка хьежача: 1981 шера шура яккхара план 1013 тони яр тха. хlаьта 1982 шера — 1145 тони. Кхы а доккхагlа да укх шера тха хьайбаш леладераша тlайца декхар — 1460 тони шура пачхаьлкхента йохка. Из декхар а дикка тlехкхоачашде дага да тхо.

Нохч-Гlалгlайчен автономе 60 шу. из ший лоlамагlа Россена юкъейха 200 дизара баха ма боагlа накъабахара шера социалистически, ях а йоаржаь. хьинар кхо а из деш къахьеташ ба хlанз вай республика беррига а къахьегамхой. Дукха ха йисаяц вай республике уж доккхий цlейш деле. Дикача къахьегама совгlаташца накъабалх юбилейни цlейшта тха совхоза хьайбаш леладераш а. 14 сентябре рапорт делар цар пачхаьлкхенга дулхи шурси йохкара ийс бетта план кхоачашъярах. Иштта, плян 250 тона йолаш пачхаьлкхена дlачудениад 251 тони дулх. планагlа йоагlачул 70 тони дукхагlа я шура.

Хьайбаш леладераша юкъе шерра яьржача социалистически яхье хьалхе лелаеш я Наьсар-Кертера шурия ферма коллектив. Шовй балха товзал дика йовзаш. тlадилла декхар массаза а бехктонхаме а хеташ кхоачашдеш нахах латт из коллектив. Ферма дукхагlболча дояркаша лелаю хьайбаш леладара цхьоалагlа класса мастер яха цlи. Цудухьа тамаш е езаш хьалхе цара хилларах. Дояркашта юкъе къаьстта белгалбаха беза Сагова Марема Тимерхановна Маржани. Шера план 1750 килограмм йолаш царех хlаране хlара ше беттача lаттатара 2800 совгlа килограмм шура яьккхай, нахарча шера дlабахача бархl бетта.

Дика къахьегаш хьабоагlа Пхьиленъоигий-Юртарча шурий ферма дояркаш а. Масала, хlара беттача lаттатара бархl бетта 2800 килограммаш тlехбаьннаб Айдаева Заанали Пlиева Райхьанти.

Къаьстта ала доагlа Аьлие-Юртарча шурий ферма коллективах лаьца. Цун хьокхача [illegible] кхыча ферма коллективашца ниййсаш кlезагагlдале а, тlехьакхачарех я ала йиш яц из. Хlана [illegible] укхала леладу деррига а доахан укх шера духьашха дехка мара дац. Хlаьта царна деш дола lунаш ше къаьстта [illegible] деха царна дукхагlа къахьега а деш. Хала дац а, дика доарlабу шоай доарера ферма беррига а дояраш. Хlанз, [illegible] хlара беттача lаттатара 9 килограмм шура [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Шоаш лелаю хьайбаш деладу кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша хьайбаш леладерий къахьегам а бытовой а хьалаш тоадара. Йоакхо ю наьха балха тlара безам совбаккхара долча лелашта. Ерригача а фермашка дукхагlбола процессаш механизированни я, массалахьа а даим болх беш я кхо. цу кхаш араловкха транспорташ. Хlара ферме йолаш я дика тоаяь Цlе уголокаш. Цигача хьайбаш леладераш та лаьрхlа дlаоттаьнй телевизораш, радиоприемникаш, долаш да деша керда газеташ, журналаш. Массачахьа хьалтеха доаха хьокхамий улгаш. Царна тlа хlара денна дlалзъю бьча балха итогаш. Дакагlа къахьйгараш та дlалу ахчан премеш, цар сийлен арахец «Молнеш».

Иштта, укх тlехьарча шерашка тха совхоза хьайбай боахам дегlабара керттера бахьан. оаха тхой доакъара бола чlоагlъяр да аьнна хет сона. Вай республике а дукха хургдаш боахамаш тха совхозе санна йоккха доакъара комплекс йолаш. Болх беш я йоккха доакъара цеха. Цига кийчду витаминни хьовр, брикеташ, грачулаш. Вешта аьлча, толам баккхара бахьан да кийч а деш тха хьайбаш леладерий, тайп-тайпара шортта доакъар доаханна дlадала торо хилар.

Даьчох кхоачамбаь ца lеш. тlехьа тlайоагlача хана хьайбай продукци дуккха дукхагlа яккха дага да тхо. Хоаш ма хиллара, тха района хьайбаш леладераш лоацlача хача вай республике хьайбай боахам дегlабоалабара инициатораш ба. Доккхий да цу хьакъехьа тха совхоза хьайбаш леладераша тlайца декхараш а. Ер пятилетка чакхйоалаш тхо декхарийла да хlанзарчул шоаза дукхагlа хьайбай продукци яккха. Масала, шура — 2050 тони, дулх — 390 тони. Цунга хьежжа дукхагlа хургда оаха леладу доахан а. 1985 шера тха боахаме хургда 3800 бежан. Йоачьха программа я оаха тlайцдар. Вешта болх бе йиш а яц, хlана аьлча таханарча хано дlадех хьайбай продукци дукха дукхагlа яккхар. Цунна тlахьехаш я КПСС ЦК майски (1982 ш.) Пленума решенеш а.

Из программа кхоачашъеча укх шерре а дукха балхаш чакхдаха деза тха. Хlанз тхога болтуз, кхы а 600 дикагlча фух бола етт тlакхетарба тха совхозе укх шера. Хlанз уж тlаоцара йолаш мел йола кийчо яьй. Хьаьнь лаьннай уж чулоаттадара керда корпусаш. Хlанзлехьа, нарех 300 етт хьабоаьлаьб оаха.

Доахан тlакхетарга хьеж дуккагlа ацарга тхона доакъар а. Из дика хьадеш а деш, доахан меца из диснйтара. хьинар кхо а ца деш къахьеташ ба тха совхоза доакъар кийчдераш.

Хlанз дастара силоса цаьрхlа хьа[illegible] [illegible] бa [illegible]. Кlоагашка чуталли 1000 тони дика силос. Укх шера цlенна из хинначо тайнара дукха силос кийчъе езаш да тхо — 21 эзар тони. Хlаьта, хьуоцнамца хьинна, [illegible] [illegible]

Н. ДУДАРОВ,
«Назрановский» совхоза кертера зоотехник.

КХОАНА — МАШИНАШЪЕЧУН ДИ

«Цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шин шера план — республика цlейш дезде дениз» яхача девизагlа шерра социалистически яхь а йоаржаь къахьегаш хиннача «Автоспецоборудование» яхача опытно - экспериментальни завода ерригача бригадашта юкъе къьастта белгалноалаш я Р. Лососинов керте латтача бригада коллектив.

Шоаш тlайцца хинна социалистически декхараш дизза кхоачашдаь хиларах рапорт деннад бригада болхлоша. Эзарий сома мах экспортни продукци арахийнай цар планал совгlа, дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, дукха кхоаьй бийдал, электроэнерги.

Шоаш лелаю «Коммунистически къахьегама бригада» яха сийлен цlи даим а баккъеш къахьег бригада болхлоех хlаранс.

Социалистически яхье массала а хьалха латташ, кагирхой хьехамчаш болаш, обшествени вахара юкъе хьинаре дакъа лоацаш хиларца белгалбаьннаб бригаде С. Максимов, Е. Чебоксаров, В. Петров, Е. Ушаков, бригада кулгалхо Р. Лососинов ше а. Уж шоаца гу укх сурта тlа.

И. ПЛИЕВА сурт.

Цlейна накъабоагlаш

Азриев Гlантра цlерагlча «Электроинструмент» яхача Назрановски заводе шоай балха хиндане йоаш дlайоаьнйтай станочникий, слесарий, токарий комплексни а специализированни а бригадаш. Хlанз завода керттерча цехашка болх беш я цу тайпара ткъа сол-гlа бригада. Опыта хьакхенах бригадаш цхьан нарядагlа болх ба йолалаш дикагlа [illegible] долла. Цу бригадашка [illegible] [illegible]

Иштта йолча бригадашта юкъе белгалйоалаш я ше лоачача къахьегама толамашца Мутаиев Бабуле Исаьмстаа керте латтача токарий бригада. Пхийтта шу да ше уж хьехаш болх бу. царех кхы шера бригадир а волаш. Электросварильщики электрошлифовщики машинашта эшача [illegible] тlа юкъе шестернеш хьаеш ба бригада токараш. Шоаш хьалха хадолеш чоалхане йзе а ер шу доладелча дейз хьал къахьегаш хьабоагlа токараш. Карарча шера доттаьнча социалистически яхье даим хьалхабуалаш хьабаьхкаб уж. кхоалхе а квартала итогех тоабаьннараш а доарlаш [illegible] квартала план 20-ча сентябре кхоачашъяь цар.

Шоай профессиональни цlейна — машинашъечун Денна республика дезача юбилеешта сийдецна накъабахара завода администраци профкома цхьана дийна а дийна «Машинашъечун Денна, завода 20 шу дизара — цхьа тьовнаре къахьегама денадаь» яхача дековтагlа нехь дlабоалайр механически цеха коллективо. Цу яхье нотбаьннараш а И Муталиев керте латта токараш ба.

Геттара дика къахьегаш ба бригада членаш зубофрезеровщица Кутиева Аьсет, шлифовальщики Меркоев Закри, токарь Ильясова Леила, кхыбараш.

Цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча шера дика дlабоалабаь болх кхы лакхl ца болийташ къахьега чlоагlо яй хьалхе латтача бригада коллективо.

К. МАРЗИЕВ.

ДАИМ КЕРДАДАР ЛОХАШ

Шоай профессиональни цlеи — машинашъечун Ди укх шера красномолотовцаша белгалдоакхх, мехка а вай республика а делача цlейнта сийленца накъабахара шерра социалистически яхь ноаржальча парте XXVI съезда исторически решенеша айдаь къахьегамен политически хьинар лакдденнача хьалашка.

СССР халкъа боахам экономически социальни дегlабоалабара парте тlайца решенеш къоабал а еш ди дентара ме доала шерагlа ноаржаеш латт коллективе социалистически яхь.

Нормативно - цlена продукци арахецара бархl бетта план 102,6 процент кхоачаш а еш планал совгlа 203 эзар сом мах бола продукци маьхальаьннхай, валовни продукци хьалрь план 100,4 процент кхоачашъяьй тха завода коллективо, цу хана дукхагlа хьаь продукци къахьегама овсарле лаакхара чотагlа арахийцай, хlаьта цхьан болхлочов доарlшо хьаь продукци къонлнъа совгlа процент дукхагlа хиннай.

Соадка шерра яьржай завода цехашта, участкашта, бригадашта юкъе «Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта!» яхача девизагlа йола социалистически яхь. Цу яхьа условнеца дlа ма декхара дел № 4 йолча цехерча В Пашева, № 6 йолча цехерча Н Брызгунова, М. Рыженкова, В Клименко, шоллагlча цехерча Г Гудушауре котельщиний, слесарий, сварщикий бригадай, социалистически яхье дукхаша котбийнаьчен къахьегама бригадни формаш юкъе а цхьнаш хьалхе латтачи бадаш опыта баьнанна йола шкоаш а хинна дlайтташ дуккача яхача бригадай болх.

Укх шера машинашъечун Ди завод инлла 86 шу дизарцен вай республика автономе 60 шуи нохчийн гlалгlайн шоай лоlамагlа Россена юкъебаха 200 шуи дизарцен цхьана нийсденнад. Карарча шера 16 шу дуз из цlеи дукхьашха вай мехка дезде доладаь. СССР халкъа боахаме цхьа дакъа дац техника, оборудованеш механизмаши ераш е пожаш дола тайпаш юкъе ца доаладеш.

Вай хакара лакха овсарле йола оборудовани арахецара гlулакх, цу даькъе космически техника а йолаш, лоацача хана карадерзаде ниш нолаш а тахан СССР машинашъю производство.

Дика толамаш даха карагlдийнад Нохч - Гlалгlайчен машинашъеча промышленноста флагман а хинна дlаеттача мехка эггара къахьагlчарех йолча тхи завода коллектива а.

Октябрьски революци хилалехьа бурун детта цlанташ оставш тоаду, йоахха йоацца мастерской мира ца хинна «Красный молот» завод шераяра шерага мехкдаь тагалоаш межданхлапмический промышленноста эша насосаш, тийн тайпара агрегаташ, фонтанни арматура йолашаш дукхагlа хьаеш йола машиностроение поакха предприяти а хинна дlаэттай Советехи lаьдал латтача шерашка.

31,8 процент дегlаеаш промышленни производство, алхан 1980 шерана нийсденна 14,1-ла дукхагlа а йолаш. Цунна цхьана хидаяпи лалаьрцу цун дикал а.

Хlара шера арахец заводо кердагlа тайпаьх йола продукци. Хlанз укхаяа арахецача продукцех 10 процент совгlа ер пачхаькхенаьш дошала Знак йолаш а. Заводо марка гlатта продукци дика йоккхий дlаьоййи а вай бер-

ригача мехка совгlа доазол дехьарча дукхача мехкашка, къаьстта социалистически содружестван Азе, Африка, Латински Америка дегlаухачеи мехкашка а эцаш. Доккхий заказаш кхаьчад тхога укх гаргарча хана Индера а.

Уж толамаш даха вlашlехьдаьннад производства кхоачамех, чурча торонех биэза пайда эцара, болх ца беш сайца латта хан дlадоларий кlезигдара, хьурмат а деш бийдала, материалашта, инструмента, доагора - энергетически ресурсашта кхом бара чотагlа пайда эцара тlаерзаь социалистически яхь хаддаьна дегlайоалаяр бахьан долаш Карара шу доладуш № 4 йолча кузнечно-прессови цеха коллективо кхайкарал дир «Цхьайтталагlча пятилетка хьалхарча шин шера план завода 86 шу дузачеи республика цlейи деадечеи денощка кхоачашъергья» яхий. Дукхача красномолотовцаша хьаллаьцар из патриотически болам. Тахан доакхал а деш рапорт ду шоай деш кхоачашдарах борхl бригада коллектино. Хьаьт кхаьстача поtхлошта юкъе доаттальча яхье котаьйнача 65 саго, Царна юкъе а В Анатовский, Г. Гераширов, Е. Васильев, Ю Гершиоров, В. Нашев, Е. Никитина, Б Гандасерин керте латтача бригадай коллективаш, дингlбола бодхлой Г. Фурапировский, С. Ахматханов, А Милае, С. Ахаев, С. Уматова, дукха кхыбараш. Уж ба шоай [illegible], юкъерча яхьара серригача болхлошта шоашкара дика масал гойтараш, производства хьалхалаттараш.

Тlехь - тlехьагlа шерашл латт тха завода коллектива кхетта вежарашкарча предприятеш коллективашца доат тару айхха бувзамаш. Иштта укх деношка оаха оттадаьд Орджоникидзерча «Победит» яхача завода болхлошца социалистически яхь лоаттаяра коллективни договор. Вай мехка а доазол дехьарча мехкашка а дика йовзаш я цу завода продукци: резецаштеи фрезаштеи эша твердосплавни пластинкаш, тайп-тайпарча диаметрах бола вольфрамовни молибденовни саьргаш, ВАЗ-ан КамАЗ-ан эша доаладе хала дола метал, дукха кхыдар.

Дукха да тха коллективаш вlашказаш дола юкъара гlулакхаш а. Победитовцаш, тха красномолотовцаш а санна, хьалха латт деррига кердадар, прогрессивнидар юкъе доаладеча. 1966 шера цхи отрасле эггара хьалхарчарех планировани материальни стимулированни яра кердача системагlа болх бе йолаеннарех я «Победита» коллектив. Вай республика хьаlаннахьхачаш латтача дезача цlейнта сийна «Доттагlлен вахта» дlалхьара дехар дир цо.

15-ча сентябре «Красный молота» динагlболча болхлошна — токараша, сварщикашна, фрезеровщикаша «Победит» завода цехашка болх оир бlарчча балха дийнахьа, хlаьта 22-ча сентябре тхо долча хьоашалгlа баьхкар победитовцаш.

Иштта вlаши оувзамаш а доаладеш, цхьайтталагlча пятилетка шоллагlча тlайцца социалистически декхараш кхоачаш тlехкхоачашдара шоай цlан хьинари ца кхолеш делача цlейнта накъабахара красномолотовцаша делду шоай профессиональни а вай республика а цlеи.

О. КОНДРАШИНА,
«Красный молот» завода парткома секретара заместитель.

МОСКВЕРА ДlАВАХАР

КПСС ЦК Генеральни секретарь СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л И Брежнев 24 сентябре Москвера Баку дlавахар. Иттлагlча пятилетке промышленностен юрта боахамен продукци йоаккхача республика къахьегамхошта нарагlланна доккхий толамаш баьхан долаш республикана енна Ленина орден Азербайджански ССР дlа-ялара тетальча торжествашта юкъе дакъа лоацаш хургва из.

Внуковски аэродроме новкъост Л И Брежнев накъавоахийташ хилар М. С Горбачев, В. В Гришин, А. А Громыко, Д Ф Устинов, К У Черненко, В И Долгих, Б Н Пономарев, М С Соломенцев, М В Зимянин, И В Капитонов, КПСС ЦК секретараш В П Бугаев, Г С Павлов, Г К Цинев, С К Цвигун, СССР КГБ председатель В И Федорчук, КПСС ЦК членалла кандидат М П Георгадзе, КПСС Центральни ревизионни комиссе член С А Лосев, КПСС ЦК Генеральни секретара референт Е. М Самотейкин, кхыбола новкъостий.

Л И Брежневца цхьана дlабахаб КПСС ЦК член, КПСС ЦК Генеральни секретара помощник А М Александров КПСС ЦК член, КПСС ЦК отдела заведующи Л М Замятин, КПСС ЦК гlуллакхий управляющего заместитель М Е. Могилевец.

* * *

Цу дийнахьа новкъост Л. И. Брежнев Азербайджана столице кхаьчар.

Баку бахача наха чlоагlа раьза болаш дег тlара тlайцар вела хьаша Аэропорта хьалъегlа л СССР байракх, вежарашха йолча ерригача пхийтта союзни республика байракхаш. Эрсийн азербайджански меттала паьдаь да моарцала денаш: «Марша воагlалва, хьамсара Леонид Ильич Брежнев!»

Самолета трапа юхе Л И Брежнева дег тlара моарцъхоатт КПСС ЦК Политбюро члена, Азербайджана Компарте ЦК хьалхарча секретара Г. А Алиева, Азербайджански ССР Лакхехьарча Совета Президиума председатела К А. Халилова, республика Министрий Совета председатела Г Н. Сеидова, Азербайджана Компарте ЦК бюро членаша.

(ТАСС).

ИНДИРА ГАНДИ ТАЛЛИНЕ ДlАЯХАР

23 сентябре Инде Республика Премьер - Министр Индира Ганди Москвера Таллине дlаяхай. Из вай мехка я СССР Лакхехьарча Совета Президиумов СССР Министрий Советов хьийха официальни доттагlлен визитаца.

Аэродроме из накъайоаккхаш бар КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Н. А. Тихонов, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гlуллакхий министр А. А. Громыко, кхыбола официальни нах.

Дlаяхалехьа И. Ганди хилар Ю А Гагарина цlерагlча космонавташ кийчбеча центре. Космос эггара хьалха хьайийллачун памятника хьалхашка зизаш дехкар цо.

Хьаша хьежар «Союз» яхача кемани «Салют» яхача орбитальни станцен тренажерашка-макеташка, космонавтика музее, центра лабораторешкеи кабинеташкеи хилар.

И. Гандега дlайха моаршал хьаттар космонавташа. Царна юкъе бар кийчо е Индера Центре баьхка Р. Мальхотра, Р. Шарма.

Цу дийнахьа И. Ганди Эстоне столице кхаьчар.

(ТАСС).

ИСКУССТВАИ ДОТТАГlЛЕНИ ЦlЕЙ

Российски Федераце чакхйоаха Сербе Социалистически Республика культура денош советско-югославски доттагlал чlоагlлуш хилара дола тешал да. Уж торжественно хьадийллар 22 сентябре Москве, Пачхаьлкхен центральни концертни зале.

Денош торжественно хьаделлача бар КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, РСФСР Министрий Совета Председатель М. С. Соломенцев, кхыбола официальни нах.

Сербе гlолла культура дешашга волча республикански секретара Божидар Манича аьлар, хургдолча хьажаро СФРЮ-и СССР-и доттагlачи вlаши леладер кхетаделхеи чlоагlдергда.

Цул тlехьагlа хилар цlи программа республика дикагlча коллективаша хозъяь дола цlей деэдара концерт. Хьаьшаша зрителашта йовзийтар къаман фольклор, шоай республика классикий хlанзарча композиторий кхоллам.

Цу дийнахьа «Новороссийск» яхача московски кинотеатре дlахьокха доладир Сербе фильмаш. Зрителаш вlашагlкхийттар республика экрана дикагlча мастерашца.

(ТАСС корр.)

Нов. Ю. А. Лапуховна Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота дларах дола

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Дуккхача шерашка профсоюзни органашка беркате болх барахи ваьча дийнахьа деиз шовзткъеи итт шу дизарца дулладеннен Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Лапухов Юрий Александровича — электростанцейи электротехнически промышленностен болхлой профсоюза обкома председатела

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИН.

гор. Грозный.

1982 шу. 22 сентябрь.

ХАЛКЪА ДЕПУТАТИЙ ГРОЗНЕНСКИ ГОРСОВЕТА СЕССИ

Селхан, 24 сентябре В И. Ленина цlерагlча культура Двореце хилар барайтталагlа йоагlача халкъа депутатий Грозненски городской Совета шоллагlа сесси.

Сессе дийцар ер эшаш:

1. КПСС обкома V пленума [illegible] [illegible] къахьегамхошта а [illegible] идейно-политически интернациональни кхетам [illegible] дlахо тоадарах.

2. Барайтталагlча хоржача халкъа депутатий Грозненски городской Совета депутаташ [illegible] наказаш кхоачашдара [illegible] [illegible]

3. [illegible]

1. 1983 шерага кхачала [illegible] г Грозне [illegible] программа [illegible]

[illegible] Горсовета [illegible] председатела [illegible] В М [illegible]

[illegible]

[illegible]

Сесс [illegible] 1983 [illegible]

18 ДЕКАБРЕ КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

ТОЛАМЕ КЪАХЬЕГАРГДА

Дика накъабаьннаб вай республика делача цlейнта «Ростовэнергоремонт» яхача производственни предприятена чуйоагlача Грозненски участка коллектива болхлой. Самарадийнахьа кхачадийнай цар деррагача технико-экономически хьокхамий ийс бетта план. Дукха балхаш кхоачашдаьй «Грозэнерго» хьалхагlча шоллагlча ТЭЦа оборудоваценна ремонт [illegible] [illegible]

[illegible] кержача социалистически яхье хьалха латташ ба сварщикаш М. Воробьева И. Уваров, Белгуров Викторен Хабибулин Нарисен кулгалду слесараш. 18-ча декабре СССР хьала 60 шу дизара лерцаш коммунистически субботник хара. Москваи хьалхалаттача предприятеш инициатива хьал а баьца цу дийнахьа кхача декхарагlа хьйпарсгlа къахьега дохар [illegible]

[illegible]

Доазол дехьара хоамаш

[illegible]

ЧIОАГIА ДА КЪАМИЙ ДОТТАГIАЛ

Нохч - ГIалгIайчен автономе 60 шуи нохчийн гIалгIайн шоай лоlамаrla Россена юкъебаха

200 шуи дизара хетаьча торжественни собранешкара

Дика болх баьб Октябрьски района къахьегамхоша юбилейни шера. Грознерча 4 района юкъе яржача социалистически яхьа итогех хьалхарча ах шера нотало а яьккха. КПСС Грозненски горкома, горисполкома, ВЛКСМ горкома карара кара тела Цlе байракх еннай цунна.

Ишта республиконски яхье а 8 бетта итогех шоллагIа моттиг яьккхай районо. Продукци мазхала яккхаре 8 бетта плаи 102 процент кхочашъяьй, заданел сов 780 эзар сома мехьа промышлении продукци елхай. Къахьегаман оасарле 104 процентага кхоачаш лакхъенна.

Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи нохчийн гIалгIайн шоай лоlамаrla Россена юкъебаха 200 шуи дизара накъаболхаш Октябрьски района къахьегамхошта карагIдьннар дувцаш торжественни собрани хилар укх деношка.

Хоза кийчъяьй Н. К Крупская цlерагIа Дворец Хьачуноаллача чихо эгаш латт цlе байракхаш. КПСС, къаманта юкъера доттагIал даькъала дувцаш лоздугаш доахи исцаца хьалтеха.

Зале ба революце, тlема, къахьегама ветеранаш, цlи хеза нах. Цlей деззеча даькъа лаца вьхкай лоалахарча республикай столицашкара делегацеш Октябрьски районаца социалистически яхь лелаеш я Орджоникидзерен Махачкалерен Советски районаш. Цу шин района вокалаш ба укхаза. Ишта цlей деззеча закъа лаца шин делегаци яйтай Старопромысловски районо а.

Гулбеннараш доккхача цlейца даькъала а бувцаш торжественни собрани хьаелл КПСС Октябрьски райкома хьалхарча секретара Л. П. Кизиловас.

Дохаргдоаца халпъаште юкъера доттагIал, — йоах цо, Сийлахь - боккхача Октябро хьакхелла да из хьахиннад ленински къаман политика лерраrla чакхъяхарах ДегIаени социализм къамашта юкъерча отношенеш керда этап я. Цун белгало я социалистически къамаши народносташи дlахо кхы а тарга ахар.

Къамашта юкъера вошали доттагIали котдалар къьгга хьахьокх тахан шиъ автономе 60 шуи нохчии гIалгIайн шоай лоlамаrla Россена юкъебаха 200 шуи деззеча Нохч - ГIалгIайчен вахаро. Доккхал де ниш иолаш индустриально а аграрно а дегlайнай республика.

НГIАССР, мехка хинна доккхий хуаццамаш киста чу дахна хьахьокх «Октябрьски» аьнна символически цlи леллаеча района вахаро а. Тlеча а къахьегама а гlулакхаш дувц районе долча памятникаша, мемориальни уллаша, вай мехкахой-турпалхи цlераш лелаеча улицаша.

Цхьайттаlагlа пятилетка эффективностен дикален пятилетка е аьнна бола парте lалаьехам кхоачаш а беш болх бу Октябрьски района къахьегамхоша. Юбилеяш деззеш 2 шера планаш кхоачашъергья аьнна тlайиа дехараш кхоачашдаь, е укх деношка кхоачашдеш а 1600 ладдо ва цехи, участкаи, бригадаи 80 коллектив я.

Оасаре болх беш я «Промавтоматика» lилман - производственни объединене, «Дружба» фабрика, дахтта доаьхача завода, мохьаш дlаоттача - lодоахача балхан дистанце, кхыгlа предприятей коллективаш.

Хьанала болх барах бараш а балаш цlи яккха еза локомотивни депо машиниста Л. А Дементьева, «Грозтрубопроводстрой» треста № 3 [illegible] бригадира Н. Н. Петриковa, [illegible] объединене болатуя Л. Н. Местоевай.

Тlеххьарча [illegible] доагlа lилмана карагIдьннар [illegible] Кlезига бац районе цlерш дlахьовзийта lилманхой Царех ба «Промавтоматика» НИО болх беш бола Б. А. Калинов, Я С Хацуркаев, Е. Е. Васильевская [illegible].

Хlара [illegible] школашка болх беш цlеш йоккхий дайха даьккхина, дайгlар шоа тlехьа кхетаче ислагIии воккхаш [illegible] ... да никъ дlабоьлду школера lилманхо, лор е космонавт нох хуле а, цlаккха а вицлаш цуниа хьехархо Иоахаленгара нохкаленга бугаш кигирхой хьалхебар ца ва. Кагирхошта коммунистически кхетам, кlоаргга знанеш луш бола хьехархой дукха ба районе. Уж ба Н Ф Петрова, Я. Д. Мальсагов, Р. А. Кушнаренко санна боле педагогаш.

Районе доархlаш, сий деш ба лораш М. Д. Котиев, С. А. Сиацев, кхьбараш. Кlоаргга знанеш а йолаш, да тlа латт уж советски наьха унахцlено лораеча.

Коммунизм хьалъеча лий тешаме гlоича хиларах тагра парте дакъа мах бу Ленински комсомола. Торжественни собране къамаьл деш Октябрьски района комсомольски организацие дечох дийцар ВЛКСМ райкома хьалхарча секретара С. Н. Банкурова. Юбилейни шера районерча комсомольцаштен кагирхоштен карагlдьнначох лаьца рапорт делар цо.

Нохч-ГIалгIайчен юбилеяш деззеча деношка баркал я оалаш дагалуви коммунистин къаьнара гварди, Октябрьски революце, гражданекн а Сийлахь-боккхача Даймехка а тlемий ветеранаш, социализм хьалъеча керте лаьттараш.

Дош лу парте а къахьегама а ветерана Белепкин Павел Кузьмича. Тхона, боккхагlболча новкъосташта — аьлар цо, дика дагадоагlа 30. 40. 50 шу хьалха машта яр Нохч-ГIалгIайче. Тlехьаьнеа хинна паччахьа Россе нист бlаргагуш хувцаенна дlаэттар. Магандзар контрреволюцена Советий lаьдал дохаде, Къахьегамхой lаьдал доаккхача, из моастагlех лорадеча, социализм хьалъеча цхьана къахьегаш хинна берриге а советски нах, царца нохчиин гlалгlаии къамаш а долаш Оаха доккхал ду царна карагlдьиначох.

Торжественни собране къамаьл дир Орджоникидзерча КПСС Советски райкома хьалхарча секретара Л. М. Тотиковас, Махачкалерча делегацие кулгалхочо Советски райкома шоллагlча секретара С. Г. Гагаева.

Нохч - ГIалгIайчен доккхача цlейца Октябрьски района къахьегамхой даькъала буаш къамаьлаш дир Старопромысловски делегацие кулгалхочо А. Г. Марулина, грозненски гарнизона политбалхахочо А. Дзаурова, кхычар.

Торжественни собране гулбеннарашна моарlоал хоатташ хlлар пионераш.

Культура Дворенa художественни самодеятельносто доккха концерт хьекхар.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ.

* * *

Нохч - ГIалгIай автономе 60 шу, из шии лоlамаrla Россена юкъеяха 200 шу дизара хетаяь торжественни собрани хилар укх деношка Урус - Мартановски районе.

Шоай хьинар кхо а ца деш болх беш, доацийча къахьегама совгlаташна накъабола республика берриге къахьегамхой цу доккхача цlейна Дикича къахьегама толамаш ца деззду уж юбилеяш Урус-Мартановски района къахьегамхоша а.

Хьоттама хьалаш во хиларах дукха халонаш нийсъеннале а, районо кхоачашйир 1982 шера пачча хьалхенга кхо бола илат дохкара планаш. Хьажиначча хьувкъамгей, из чуаца дlадоладенначча хьалхарча деношкен хьежача, гучалоал укх шера сеськаш, хьалкlаш, генараш кийчдарlа йола планаш а района къахьегамхоша тешшаме кхоачашъерхилар. Хlана района партийни советски организацей, боахьмий кулгалхой, специалистий, фермашкара беррисача болхлой низаш тlаедерладах да 1982 шера ийс бетта пиччахьалхенга дукхи шурех йохкара планаш кхоачашьяра. Доккхий толамаш даь хил цу даькъе «Урус - Мартановская» яхача оалхазараш лелаеча фабрика коллективо. Укхаза ийс бетта план кхоачашъяь баьлар бархl бетта. Хьинар андеина, кердача къахьегама толамашц деззе дага я юбилейни цlейца «Гехинский», Мичурина цlерагlча, «Труд» яхача совхозий коллективаш, райпищекомбината, потребкооперацо болхлой, кхыбараш. Цудухьа бесаме, белабенна бар иктови зале чу гулбеннараш.

Iуцрийна итт сахьат даьнча ха Президиуме ба района кулгалхой, къахьегами, тlема ветеранаш, торжественни собране дакъа лаца баьхка Херсонски областа Каланчакски Ростовски областа Заветински районашкара хьаьший.

Торжественни собрани хьайиллар Урус - Мартановски райисполкома председателa М. И. Бижаева.

Нохч - ГIалгIай автономи хьаьчна 60 шу, из шии лоlамаrla Россена юкъеяха 200 шу дизара хетаяь доклад йир парте Урус - Мартановски райкома хьалхарча секретара. Нохч - ГIалгIай обкома бюро члена, Социалистически Къахьегами Турпала нов. А. Д. Кагерманова. Доклад еш цо дийцар нохчиин гlалгlаии халкъаш Советски lаьдал даттачи шерашка деглаахара наьнъах Нохчийн гlалгlайн арсий къамашари бувзамаш доккха истори долаш да 1781 шера денз. вайнаьхен эрсийн къамашта юкъера доттагlал деглаухаш, чlоаглуш хьаленад Из бувзама процесс тlеххьара чакхйоал Нохч-ГIалгIай мохк шии лоlамаrla Россена юкъе а бодаш.

Нохч - ГIалгIай халкъий исторически хьелаша гола тоха моттиг хилар Сийлахь боккхача Октябрьски революцех. Цо дlадоладир Нохч-ГIалгIайче массе а оагlорахьара деглаухилга, эпза теха беш санна из ходдулга. Кердача вахаре бода никъ атта хиландар. Нохч-ГIалгIайче Советски lаьдал оттилга чакхдаьлар чlоагlа классови къовсам доттагlарца. Цхьа баькъа, болхлой классо, лоамароша, къеча казакаша цlеча Эскаро новкъосталца дохадир моттигерчи белогвардейций контрреволюционни низаш, массала а хургдолаш дlаоттадир Нохч-ГIалгIайче Советий lаьдал. Цlгача дойккха дакъа лаьцар Урус-Мартановски районерча наха а. Къаьстта билдуюбовцаш хилар город Грозне бlаь дийнахьа лаьтта тlом. Цу халача хенна Цlеча Эскаро згара хьалхарчарца новкъостал да пьхкар вай районерча къахьегамхой отрядаш. Майрал, денал, гойтиш моастагlех латаш хилар Гlойтlара Исаев Абдул-Гапнид, Яшуркаев Чода, Довлиев Хато, Алхан-Юртара Кагерманов Чода, Байбатыров Осман.

Вай мехкахой революционни традицеш деглаахар социализм хьаеча хьалхарча шерашка Хьалхарча ставновцашта юкъе вар. Урус-Мартанера, СССР Лакхехьарча Совета хьалхарча созыва депутат Гучигов Али Любовича.

Сийлахь - боккхача Даймехка тlема шерашка Урус-Мартановски района къахьегамхой дерригa советски халкъ санна шоай Даьхе лораеш хилар. Тlом дlаболабеннача хьалхарча деношка фронте бахар бlаьш добровольцаш, хlаьта эзараш тыле къахьегама вахте эттар. Майрал, денал хьахьокхаш латар моастагlех вай юрташкара нах. Царна юкъе вар Алхазурово яхача юртара кавалерист Советски Союза Турпал Магомедмирзоев Хавадки.

Советски халкъа тlакхаьча халонаш мел йоккхий хиннале а деррига а лайнад цо, хьамсарча Коммунистически партена гонахьа кхота а енна низ болашаrla. чlоагlаrla долаш дерригех а чакхдаьннад советски халкъ.

— 60 шера Нохч-ГIалгIайчено чакхбаьккхаб бlаь шерашка нийса бола исторически никъ, — аьлар дlахо нов Л. Д. Кагерманова. — Кlезига дац цох доаладе мегаргдола масалаш районе. Хlанз районе я 8 специализированни совхоз, оалхазараш леладу фабрика, производственно - технически гlулакх дара предприятеш. Революци хиладалехьа 5 хьехархо мара вацар еррига районе, хlанз болх беш 980 лакха квалификаци йола сага ва 33 школа я. Шерагара-шерага тоалуш доагlа наьха культурно-бытовой хьалаш. Районе я 90 совгlа мах бу предприятеш, бытовой хьашташ кхоачашду комбинат, пищекомбинат, юртара 10 клуб, 28 библиотека. Дукха ха йоацаш эксплуатаце хьанйцай дийнахьа 500 сага гlулакх де торо хургйола поликлиника, 250 маьнги бола больница. Хlара цlагlа хlана яц аьнна латт телевизор радиоприёмник, холодильник стиральни машина. Дукхаьл наьхи цlтагlча пятилетке къахьегамхой ала пи лакхденна 30 процента.

Торжественни собране къамаьлаш дир Мичурина цlерагlча совхоза директора В. Я. Зелимханова, «Красноармейский» совхоз хьалхарча делаеча Н. Т. Подлесная, ВЛКСМ РК хьалхарча секретара А. О. Чингариева, къахьегамен тlемен ветерана Х. Асланханова, районо заведующе Т. Н. Сотникова, «Гехинский» совхоза парткома секретара Ш. Х. Мадаева. Цар дийцар, юбилейни цlейцта накъадолхаш шоай коллективаша даьхача толамех, шоай коллектива болх беча тайп-тайпарча къамех болча наха леладеча интернациональна доттагlалах.

Дlаьхдаь тlоараш тохаш тlайцар зале гулбеннараша Херсонски областа КПСС Каланчакски райкома шоллагlча секретара Л. Л. Радионовас даь къамаьл.

Дукха хана денз шоайла интернациональни доттагlал тесса, социалистически яхье а баьнна къахьегаш хьабоагlа Урус-Мартановски Херсонски областа Каланчакски районашкара къахьегамхой. Шер-шера шерлуш, чlоагlлуш боагlа украинийн нохчийн шоайла юкъера бувзам. Хlанз из доттагlал шии истори а, традици а йолаш да. Вежарий - доттагlлен сийна 20 шу хьалха «Горец» совхоза шоллагlча отделене шурий фермах тиллар «Херсонская» яха цlи. Социалистически яхье котало яьккхача хьайбаш леладераша дlател КПСС Каланчакски райкомен райисполкомен карара кара тела Цlе вымпел. Хlаьта КПСС Урус - Мартановски райкомен райисполкомен чlоагlдаьд из санна йола вымпел дулга Каланчакски района къахьегамхошта. Каланчакская аьнна цlи тиллай Урус-Мартана керттерча улицаrla.

Радионовас дlвелар хьайбаш леладерашта юкъе ярьякча социалистически яхье котало яьккхачарна яла аьнна оттаяь кубок. Из кхаьчар Мичурина цlерагlча совхоза доярказа Исмаилова Себилайна.

Республика доккхий юбилеш даькъала дувцаш Урус-Мартановски района къахьегамхошта довца баьккхар собране къамаьл даьча Ростовски областа КПСС Заветински райкома шоллагlча секретара Р. Т. Потолыхинас.

Торжественни собрани чакхъяьлча, зале гулбеннарашта хьекхар доккха концерт.

Х. ШАДИЕВ.

СУРТА ТIА: Урус-Мартановски района торжественни собрани йолча хана.

Автора сурт.

27 СЕНТЯБРЕ – ТУРИЗМА ДЕРРИГДУНЕН ДИ

Хlара шера дукхагlа хул хочача Грузе лаьтта салаlа уха туристаши экскурсанташ.

Цхьайтталагlа пятилетка йолаеча денз 250 эзар хьаьша тlайиаа республике йоккхагlьярех йола туристски гостинице — туризман экскурсейн Центральни Совето дукхала сийлен гражданаш енна йолча «Ваке» яхача столичии комплексо.

480 моттаг йола керда комфортабельни корпус болх бе йолаялйтаро торо хилинтай туристашта гlулакхаш дега тоаде. Тахан царна лаьрхlа — шин сага йола дика кийчъяь номераш, столови ресторан, киноконцертни зал, тика, почтови отделени, парикмахерски я «Ваке» хиннаб Чехословакери, ФРГ, Француера кхыча мехкашкара экскурсанташ. Хlара lуйрийна туристски гостиницана юкъе мугlараrla дlаотт комфортабельни автобусаш «Икарусаш». Опытни гидаша вакъа а боахаш Тбилисе хозача моттигашка гlолла чакхбоал города хьаьший. Къаьстта чlоагlа хьашт долаш хул хьаьший Грузински ССР lилман Академе, халкъий доттагlала музее чакхдоахача «Советий Мехка 60 шу» яхача тематически вlашагlкхетаращца.

СУРТА ТIА: 1. «Ваке» яха туристски гостиница.

2. Грузе хьаьший — Москвера студент Тришкин Виталий, Горьнера торговя болхло Мальцева Елена, Кривой Рогера художник Кулешов Юрий.

ТАСС фотохроника.

ТУРИЗМА ЦIЕЙ

Хlанз доагlача оршот дийнахьа планетерча халкъаша кхоалагlа белгалдоаккх туризма Дерригдунен ди. Укх шера делду из «Хьаша-да велаш тlаэцаш бола дика дай» яхаш девиз а йолаш.

Вай мехка туристски болам деглаух халкъа унахцlено лораира даькъерча паччахьалкхен политикага хьежжа. Укх тlеххьарча шерашка Советски Союзера туризм бахача наха гlулакхаш ду къаьстта лакъа а хинна дlаэттай, ди тlехь дукхагlа наха езалуш я. Цунна гlо ду халкъа хьал-торо хадданза лакхлуш дай-мехка туризма материальни бали чlоагlлуши хиларо. Деглаух цун керда формаш промышленностен юртбоахамен болхлошта, школьникаштен ПТУ дешархоштен лаьрхlа специализированни маршруташ, туристски маршруташка даьхча-ноанош шоай берашца салаlар.

XI-ча пятилетке кхы а шераrla даржаргда туристскоэкскурсионни гlулакх. Вlаштlехьдаьккхарга туристски гlулакхаш дукхагlа даь ца lеш, дикагlа а дела, шеркъергья туристско-экскурсионни учреждений сеть цар материальни база чlоагlъергья.

Туристски организацей гlулакхаш вlаштlехьдоахилга, царна методически кулгал дикагlа дела lалашдара ВЦСПС-е хьалый Межведомственни туризма совет.

Мехка [illegible] я 11 эзар маршрут. Уж нохк Кавказе, Крыме, Сибарегlа, Гаьнарча Малхбоалене, Юкъерча Азе, вай Даьхен эгара сакъердамегlен хоа гlеи мел йола моттигашка гlолла.

Пятилетка чакхйоалаш 15 шаргега кхоачаш дукхагlа туризма плановi маршрутаи. 1982 шу чакхдаланза туристски экскурсионни маршруташка гlолла дика гlулакх а деш чакхбоалаш 33 миллион туристи 171 миллион экскурсанти.

Карарча [illegible] туристски даькъе керда гlишлош хьалгlара [illegible] харжа 1,5 миллиард сом.

Льготни условешца е мах боацаш тийннача путевкагlа сакъердаме никъ бе болх эзараш советски нах. Советски туризма керттера башхало — цуна тlеххьара нах дукха хилар.

Шерра деглаеннай самодеятельни туризм, походини путешествейн гlулакх дераша физкультура коллективашка вlашагlъехкача секцешка lомалуш 6 миллион саг ва мехка.

СССР чухьара туризм дlахо деглаярца цхьана шерлу профсоюзашка гlолла еча дунен халкъашта юкъерча туризма масштабаш а.

КПСС XXVI съезда решенеша тlахьех къахьегамхоша мехка чухьа салаlарен туризмен гlулакх ма моста эргадоахаш тоалар. Доазол дехьарча паччахьалкхенашцара, эгара тьалхи социалистически содружества мехкашцара туристски бувзамаш шерлара.

1924 шера денз СССР-е болх беш я «Интурист» яха акционерни общество. «Интуриста» гlулакхаш цар масштабашка доллача дунен тlа йоккхагlйолча туристски фирмашта юкъе я. Цун маршруташ вай мехка 146 городе гlолла йоlх. Хlара шера СССР-е салоlаш [illegible] кхыча мехкашкара 5 миллион турист. 1958 шера денз болх беш я «Спутник» яха дунен халкъашта юкъерча кагирхой туризма Бюро — дунен тlа [illegible] йоккхагl-йола кагирхой [illegible] организаци. Цо гlулакхаш деладу дунен 84 мехкарча 500 совгlа кагирхой туристски общественни организацешца.

Цхьа шо [illegible] деш доккхаста Л. И. Брежнева хьалхайкадир «Туристаш [illegible] [illegible] вай [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

гlулакх дlахо деглаяхолалара бахача наха деча гlулакхий формаш эргаиоахаш тоалра чlоагlа лоархlам а беш XI-ча пятилетке вай республике шерье лерхl туризма материальни бали хьал а яь, эксплуатаце дlаялръя 100 моттиг а йолаш бlарч чача шера болх беш хургйола «Беной» яхача турбазера корпус, хьалхье кхоаче 300—350 моттиг йола туристски гостиница. Черноре [illegible] автокемпинг хьалъяра проектни документаци кийчъеш латт. Сунженски районе хьаеллар [illegible] путешествейн экскурсейн бюро. 1990 шерага кхачача Нохч - ГIалгIайчене туризм деглаахара схема оттаенгъя.

«Грозный — съездагара [illegible]», «Цар цlераш [illegible] я», «[illegible] ни 100 ди», «Серов тlема наькъашка гlолла», «Бийча 1942 шера гуйранash гlолла», «Ленина сераташ — Грозне» яхача [illegible] курсешца новкъостал ду со [illegible].

Вай республикерча [illegible] [illegible].

Цу деза [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Б. ИСАЕВ,

туризман [illegible] экскурсейн керттера [illegible].

ЮРТА БОАХАМА ЙОЛА КЕРДА КОМБАЙНАШ

Дукха хlана ца лоаш дийтта шу да Минскер трактори [illegible] [illegible].

[illegible]

дуьц керттерча конструктора, — из латтац цхьан оагlора, универсальни тракторашк хьае гlертарах а, хlаьта воих оагlора, мехка тайп-тайпарча юртбоахама йоацишта лаьрхlа раши хьелаш. Йолча культураша гlулакх де лаьрхlараши хьае гlертарах а. Масала, аракеца [illegible] а лаьрхlа бoамбо кхаашта йола трактор.

Хlинзалца йолаш яр зоаман республики [illegible] бола бузурбола техника. Хlаьта укх сехьаге белоруски трактораш [illegible] [illegible].

[illegible]

чархаш Цу тайпарча трактор [illegible] 20 градус [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

Дунен тlapa лоархlамегlapa событи ювцаш

[illegible] публичанскй организацей лекторий - международникий республиканни семинар хилар 21 сентябре.

Тархарчен Юкъерчен Малхбоалено хlанз латта [illegible] [illegible] [illegible] РСФСР «Знание» яхача Общества Нохч-ГIалгIай республиканский организаци Правлена СССР [illegible] [illegible] [illegible] лектора-международника нов. В. А. [illegible].

Хlаьара [illegible] [illegible] КПСС Нохч-ГIалгIай обкома лектора - международника нов. В. Н. [illegible], [illegible] РСФСР Общества Нохч-ГIалгIай республикански организаце Правленерча СССР [illegible] [illegible] [illegible] нов. Н. Ф. [illegible] [illegible] нов. Б. Г. [illegible].

[illegible] «Гергача истова хьалхашка» беседа еш.

Семинаре [illegible] [illegible].

Б. [illegible].

САГ ШИЙ КХЕЛА ДА ВА

АТЕИСТИЧЕСКИ БОЛХ ТОАБЕШ

Бlаьшеренашта нийса бола никъ хьабенаб вай мехко Советски Iедал лаьтта шераш. СССР-е дегIаенача социализма общество хьалъярна облангара дена хувцаденна ницъа вахари быти. Хьалкхийчав шерра кругозор, лакха идеалаш, советски патриотизман социалистически интернационализман дика уйлаш йолаш вола кердача тайпа саг Советски халкъа, цу дакъе нохчаштеи гIалгIаштеи карагIдинна сийлахь-доккхий хIамаш ма дарра чьахьенхад СССР кердача Конституце тIа.

Вай Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи из ший лоIамагIа Россена юкъеяха 200 шуи дизара накъалахи кийче еча юкъагIа кхы а хьинарегIа болабенаб СССР халкъий доттагIала уйлаца кагирхошта кхетам балара болх.

Республика комсомола комитеташа йоккха опыт Iоаяьй. белгIаларо система хьахиннай кагийча нахан мехкараштеи интернациональни кхетам балара Цу балха юкъаметтера а хинна дIаэттай комсомольско-кагирхой коллективаш. Интернационализма ахилга цар членашта — ил эгтара хьалха XI пятилетка задонеш. КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъеча дукха къамаш дехача вай Даьхен экономика дегIайоалаеча хьинаре да къа лоацилга. Ил къаьгга хьахьокх СМУ-2 Социалистически Къахьегама Турпал Ш. Хаджиева комплексни комсомольско-кагирхой бригадо. Цига оагIув оагIох а тета хьинаре къахьегаш ба 10 совгIча къамех бола нах. Шелковской, Наурски, Надтеречни районашкарча комсомольско-кагирхой жа IуйI бригадаш, кхыбараш.

Кагирхошта интернациональни кхетам балара боккхача лоархIаме я хIанзле а башха-дика традици а хинна дIаэтта Къулбаседа Кавказа республикай районнийи городскоий комсомольски организацешта а комсомольско-кагирхой коллективашта а юкъера социалистически яхь.

Боккъонца дола вошал къаьгга хьахьокх городий Грознеи Орджоникидзеи комсомольски организацешта, НГI АССР Ножай-Юртовски, Назрановски, Малгобекски ДАССР Хасав-Юртовски районий комсомольски организацешта юкъе лелаеча къахьегама яхьои дикача бувзамашеи.

ДоттагIала чIоагIа бувзамаш тоссаденнад М. Д. Миллионщикова цIерагIча Грозненски мехкдаьтта институтеи Госуниверситетеи комсомольски организацей Къулбаседа ХIирийчен Горно-металлургически институтеи Дагестански госуниверситетеи комсомольски организацешца. г. Грознерча «Красный молот» яхача заводеи г. Махачкалерча Гаджиева цIерагIча заводеи комсомольски организацешта юкъе.

Ховш ма дарра дин тарп уйлашца айхха ювцалуш я къаман сонтал. Къаман гIулакхаштеи дин гIулакхаштеи юкъе къоастам бе ца ховш хилар гуш да дин влияние кIал бахача цхьаболча кагирхошта. Цо хьахьокх областной комсомольски организаце интернациональни атеистически болх айхха бувзаш лелабе безилга.

Из тергалдеш а атеистически болх чIоагIбара хьакъехьа КПСС обкомо бах сорам лоархIашбеш а комсомола обкомо, горкомаша, райкомаша юххьанцарча организацеша кагирхой цхьаболча даькъа сагастам чура дин тарп уйлаш дIаякара тIаерзаь мероприятеш кийчъяьй. Уж дешаш дийцад комсомола областной комитета бюро, ВЛКСМ горкомий райкомий пленумашка, юххьанцарча комсомольски организацешка. Ийса вьводаш яьй.

Кагирхошта юкъе беча атеистически балха организаторий арсенале средствай кIезига яц. Царех цаI — лекционни пропаганда, къахьесте естественно-Iилман темах еша лекцеш. Уж шерра-шерра дуккагIа ел. Дукхьал 1981 шера атеистически темех йиллаяй 4 эзар гаргIа лекцийи докладий.

Укх тIеххьарча хана ВЛКСМ обкоми лекторски группо кхоначa докладчикашта кийчъяьй укх тайпара темаш: «Ислам Нохч-ГIалгIайчу блари нохчаштеи гIалгIаштеи юкъера цун башхалонаш», «Ди — халкъий доттагIала моастагIа», «Мюридизм цун реакционни маIани», «Кагирхойи дин», кхыраш.

Шерра лаьржай хаттарийи жопийи сайренаш. Цар башхало я цига дешаш дувцача юкъе аудиторе хьинаре дакъа лоацаш хилар, динах тешарашти дагалоахкараща хьаштдараши дикагIа довза йиш хилар. Массане а хьинаре дакъа лоацаш чакхъювл хаттарийн жопийн сайренаш. ДукхагIйолча хана укх тайпара темаш юш: «Дукха хIанид динаш?» «Даим бахаргба дин», «Вахара маIан фуд», кхыраш.

Атеистически балха тIа общественноста низах партийни советски органаша цхьана еча юртарча къахьегамхой сходех пайда эца гIерт комсомола комитеташ.

ХIаьта а, атеистически кхетам балара лоархIамегIа йола форма я — индивидуальни яр. Дин влияние мукъагIа бахача къоначи нахана индивидуальни болх банза барг ца хилар дуккхача хIамашца дувзаденна да. Царех цаI да динах тешаш бола дукха бараш. Цхьаннаб бахьанаш а доахаш дуккхачи наха дакъа лоацача атеистически мероприятешта чакхдоахача ца хилар; цига ахар къа долаш лоархI, цIегIирча бохаме гIулакхаш дукха да йоах цар, и кх. дI.

ХIаьта укхаза а эгтара дикагIа мегаргIйола форма — индивидуальни болх. Индивидуальни балха эгтара дикагIа йола форма я цIагIара лектори. Уж республике 100 гаргга я.

Лекторашта хаддаза новкъостал а кулгал а дара вIашагIъехкай комсомола комитеташкара лекторски советаш. Кагийча нахаи мехкараштеи атеистически кхетам балара комсомольски организацеша чакхдоаха гIулакхаш ВЛКСМ обкомерча атеизмах йолча советаща моттигашкарча 700 совгIча советашцеи дага а бувлаш леладу.

Цунца цхьана дукхьал дIаала деза, цу даькъе вай гIулакхаш массаза а кеттача тайпара ца лелилга. Кхоачам ба укх тайпара масалаш доаладича. Ахха цхьан 1980 шера город Грозне 3580 крешени, ткъаьх соагIа вечари яьй дин IаьдалагIа. Дин Iамалаш еча дакъа лоацаш хул кхьметтел ВЛКСМ цхьабола членаш а. Нохчаштеи гIалгIаштеи юкъе саг йоалайнча массе метте дин IаьдалагIа махьар дех моллаш тIа а болаш.

Вайчаха юкъе кIоаргга овлаш хийца я пхъа лехар, мехкарий удабар, урдув далар, дукха истий лелабар санна йола дийле обычеш. ЧIоагIа сахьвзадеш гIулакх да кагирхошта юкъера дин Iаьдал геттара шортига лакгIдуш хилар.

Хьаэнаргья вай, масала, лекционни пропаганда. Атеистически тематиках кIезига ешаи лекцеш. ХIаьта шоай къамии меттала аудиторешь къаманд деш боли лекторий мелла бу?! Комсомола комитети лекторски группашка, ма дарра аьлча, боацаш ба уж.

Кхетадеш да, наьна меттала къамаьл дергдолча лекторий атеистий кадраш кийчъелла вай эгтара хьалха де дезаш дола хIама хилар.

Беркате болх бара эгтара чIоагIагIа эпар на нийса вIашIтIехьбоаккхилга да. ХIана а карагIдаьнилдаш йолча лостам теша, кIоаргача Iилман дарда тIа датташ йола бIарча цхьа центр хьаелга, шоай балха тIа цхьа система хулийтилга.

Дин влияне мукъагIа бахи беррига къона нах комсомола комитетана учете ийшаб. Цар цIа лаьрххIа атеистически болх бу ала йиш йолаш дац. ХIаьта из ца хуле, толамашка даькъа дог дайнад.

Дукха хIамаш да индивидуальни балха кадраш харжара де деларашъ. Уж дешара гавьн баьнна, шоаш хьехом дурий хIаране башхалонаш дика йовзаш боли нах хила беза. Ишта дикка шерьлаяла арьаи кагирхой халкъа университетий, лекторей, кинолекторей сеть, атеистически дешара школаши сети, вIаштIехьдаккха дезза цига даим шоай цхьа контингент хулга лакхачи боарие занятеш елга.

Цхьаккха дича а йиьлайта мегаргьяц цу балха цхьаьхха оагIув а — кагирхой цхьадолча даькъа саххетам чурен оамалашкиреи дин тарп уйлаши шрача замах тхедиса во гIулакхаши дIадакхара боккхача лоархIаме йола керда советски традицеши обрядаши чакхйоахилга.

Кагирхой вахар тахан тарлац сийрда советски цIейш доацаш, къаьгта хоза обрядаши ритуалаши йолаш. Вайцига чIоагIгIа могадеш да производстве хьалхалаттарий цIейш, болхлошна дIалархIар, кхай тIа йолха комбайнаш накъалхар, хьункъама цIейш, кхыдараш. ХIаьта а тоъал дукхача кагирхоша дакъа лоац гIурбан дин деддар а кхыдараш а санна долча дин цIейшка. Цу тайпара республика цхьайолча юрташка «традицей ши Iеьдал» долаш санна шии тайпара хьал эттад. ХIаьта кердача советски обрядаштеи цIейштеи аьттув болча тайпара из хоадамболаш дIадаькхинза а ларгдац.

Кердача традицеша творчески къахьегам кхайкабе. Кагирхошка шоай низах бIуболийта беза, толамий хьисти аьттувн сигалара леха ца гIерташ. Цунах ишта шерра пайда эца беза республика комсомольски организацей балха тIа, социальни духовни сфераша, йоакхали мещанство, хIама хьаде на лар санна долча эйпеча хIамашца лоаттабеча къовсаме, кхетаме гIулакхаши хьашташи кагирхой хьахалинтара, обществагара шоаш дIадехараш къахьегамца шоаш лоацача даькъага хьежжа дей хьожаш диста ховргдолаш уж хьалххебара даькъе карагIдувларех.

Областной комсомольски организаце балха плана юкъе йоккха моттиг дIалоац юбилейни дезача деношта кийчо яро.

Комсомола обкомо, горкомаша, райкомаша, ВЛКСМ комитеташа отта а яь, хIанзле чакхйоахаш я Нохч-ГIалгIайчен автономе 60 шуи из ший лоIамагIа Россена юкъелха 200 шуи дизара лхи ма йзагIара накъалхара тIаерзаь мероприятеш. Комсомольцаши кагирхоши эгтара хьинарегIча тайпара дакъа лоацарда вай городаши юрташи хозъеча, художественни самодеятельноста конкурсашкеи фестивалашкеи. Комсомольски организацешка конкурсаш ерзь юбилейни деношта хетаьча лекце дийагIйола тексг, художественни произведенеш хьан хул хьакка. Художникий картинай выставкаш, республика комсомола преме лауреатий творчески отчеташ ерзь и кх. дI.

А. ГАНАЕВ,
ВЛКСМ обкоме вIаштIехьъаьча атеизма совета член.

[illegible]

СУРГА ТIА: [illegible]

А. ЧЕПУРНО сурт
ТАСС фотохроника.

ДОТТАГIИЙ БУВЗАМАШ

Дукха хIама ца эшаш 2900 саг а вахаш йола Зеелова районе эгтара йоккхагIа йола Лечин яха община ГДР Одера — тIара-Франкфурт оалача округерча Олербрухе я.

Шерача наькъаьа, хIанзарча хан арча холача цIенoшка, магазинашка, мороженe — барага, культура цIенга хьежаш долаш, дин а дале нус ца юрт хилар. Лечине бахача наха, шоаш мукъа болча хана ара а бувлаш. 1952 шера хьалхьь амбулатори. Тахан беррига баха нах 10 эзар саг болча 12 община медицински центр а хинна дIаэттай тахан. Iалаьмате дукха нах чуухаш я 11 эзар том книжкаш а долиш йола библиотека, футбола, кIалтохаргах вIашагIлета, истола тIа ловзаеча тенниса секцеши духьдухьа кружокаши а йолаш йола спортивни общество.

Юрта йисте яда юртбоахама производствени кооператива (СХПК) хьайбаш леладу фермаш. Хьайбаш леладеча боахама председатела Карл Мелхерта дувц: «Шин сменах бу тха — хьайбаш леладеча кооператива членаша болх. Эзар Iатта корта Iалашбу цар хьайбаш леладеча комплексе. Къахьегама а быта а хьалаш дика даь душевойш, прачечнеш, дика столовеш я».

1983 шера СХПК хьахиина 30 шу дуза ди белгалдоаккхаргда Лечине.

Дунен шоллагIа тIом чакхбаьннача тIехьагIа, моттиге баха нахи баха тIабаьхкараши болабелар чухиирцача цIенoех яьхка хIамаш дIаяьхха моттиг цIенъе а лаьттан реформа яр бахьан долаш шоашка кхачача лаьтта хIамаш дIае а.

Карл Мельхерта йоах: «Советски Союзо цу сахьате мах бах варгваца гIо дир тхона. СССР — керда яьхкар трактораш, грузовикаш, доахан, дIаде алат. Цу кердача а помещенеш дIа а баха юхейисача а машиний кийлен тIа 1949 шера оаха хьайир машинно прокатни станци. Цо эттача даьккхар кхашка ахархоуы хьега къа. ГIо дир баха нах Iалашбелга вIаштIехьдаккха. Советски тIема администраце гIо дир тхона машенашта ремонт е а трактористий кадраш кийчъе а».

Хьалха шурий дикал тIахьонамхо йолаш болх беш хиннача, хIана пенсионерка йолча Ирмгард Мюллера дIахо дувц: «Советски Союзацара доттагIал хиниа хIама дагадохар хиина Iаш. 1972 шера дена айхха доттагIий бувзам лаьттаде СХПК Белорусски ССР Витебски областерча Кирова цIерагIча колхозаца. [illegible]

Советски Союзаца массо а оагIорахьара цхьана гIулакхаш леладар — Социалистически Чехословаке халкъа боахам динамични дегIабоалабара лард. Сиха лела электровозаш, дозача хи тIа гIолла лела кемаш, трамвайш, троллейбусаш, металл теда станокаш, мотоциклаш, мухь кхухьа автомобилаш, химически а нхачан а промышленноста лаьрхIа оборудовани — ишта я Советски Союза лоаттаеча чехословаций машиностроене цхьайола наделеш.

Шийx ергIагIа чехословацки халкъа боахаме шерра пайда эцаш лелаю советски техника.

Шерра перспективаш йолаш да вежарашха болча шии мехка юкъе цхьана леладу гIулакхаш. Дукхьал нарарча пятилетке а советско-чехословаций товарооборота боарам 50 миллиард сомага кхоачаш лакхлургба.

Ер сурт даьккхад Децинерча ФЕРОКС яхача СССР химически промышленноста экспортагIа ела-йоккха оборудовани лоаттаеча заводе цехе.

ЧТК—ТАСС сурт.

Карла ВИК (Шверинера ГДР) АПН

СИОНИСТИЙ СИБАТ

«Артеке» хиначо кхетадергда аз дувцар. Тишавар со. Дукха дийлар лоамеш гIагIолла хьалгIаьвулаш, IонIалвулаш, хьувзача нькъашна гIолла. «Василек» яхаш цхьа хоза цIи йола корпус лаха гIерташ. ГIодир сона Люся яхаш хиннача йиIига.

— Волле хьо сона тIехьа, — аьлар цо. — ХIана «Василькe» я еррига лагерь. Цига хьайийллай палестински выставка.

Опыт йолча гидаца кхаь минута мара бе безандар беррига никъ. Амма, дувцилга а яц, тIехьалисавар со. Выставке шоай балхаш деш боахнар «Огонека», «Комсомольски правда», фотокорреспондентаца цхьан самолетаца духхьала цхьа ди даькха ГДР-ера «Артеке» вена журналист. Цхьан эIамигача каьнка гонахьа хьувзаш бар уж. Цун цIи яр Юнис Ахьмад Хьусейн, бархI шу дар цун, укхаза хиина дукха кхы палестински бераш а санна. Дамаскана юххерча Ярмук яхача тIемо бохабаьча наьха лагерера венавар из «Артеке». ХьалхагIа Бейруте хишавар вахаш. Из деррига а тIехьагIа хайра сона. ХIаьта хIанзарчоа, йист а ца хулаш, кисара блокнот хьадаьккхар, ха ца йоаеш, кIаьнка дувцар дIаладе волабелар.

— Iехь ма хета хьадувца деррига хьайна дашар, — йоах цунга Абу-Зийд Юниса. — палестински бераша баьхкача «Артекерча» ООП никалех цхьанне. Берррига 100 саг ва группе — ДагадоагIий хьона ловзорех Iайха дийцар...

— ХIаа, хIаа, — корта лгабу кIаьнка. — Сона дукха дийра уж. Уж яр теннаш а, теннаши паровозаши санна доли ловзаргаш а. Сон хоак дар уж. Кхийначар йоахар тхога, цара нисх ма гIо, израильтянаша Бейруте чукхувси бомбаш я уж. Амма духхагIа дола бераш цар кхачуш лазугIаш дацар. Са новкъостех цхьабараш духхьала цу бомбашь боабир. Дукха лоадир бераш бомбаш чуетташ. Сона дагадоагIа мел хIаара яр цIеноех йиш цIераш. [illegible]

хиннав из Цхьана боабаьб Фейсал а Рияд а...

Оаха дутаргдац израильтянашта цар даь Iалаьмате доккхий зуламаш, — йоах сога Абу-Зийд Юниса. Из ва выставке сона хьалхавалийта лелар. — Тха тIемахой боабаь Iеш бац сионисташ. Цар довнаш ду тха бераштa. Кхьметтел из хIама лоэжкIаде, къайладахьа, наха ца хайта гIерташ я бац Тель-Авиве. Салташта приказ да денна, хьал а кхийнна гера бе долларгхилалехьа доаде бераш аьнна.

Сурташ да ленаш тIа хьалтеха доахкаш. Топ а теха дийна Бейрутера бер. Чухьарцача цIеноех лаькхача хIамашта юкъе яда боабаьча наьха маьженаш — цIенир бомба кхийттай. ТIагIолла хьерчаш кIарцхала тайпара аьшка сарг а болаш да декъий. ВАФА яхача палестински агентства даькха сурташ да уж. Дунен дуккхача мехкий кела йоалон тIа арадийнад уж.

— ХьалхагIа шек долаш дар тхо баккъахьа хургдий хьогI цу тайпара сурташ бераша гойтача аьнна хеташ. — Йоах пионервожате [illegible]. — Амма цул тIехьагIа дIагойта лаьрхIар сиха. Израила ливанцаштеи палестинцаштеи духьала даь зуламаш Iалаьмате доккха да. Уж дицдалийта йиш яц. Тхона ловра советски бераша укх выставке сионизма сибат гулга....

Доккха плакат доал выставка центральни пена тIа: Давида седкъа чуйоал свастика. Цун сурт диллар ткъаь итт шу даьнна Семир ар-Рифаи. Абу Зийд Юнис а санна берий группа кулгалхоех цаI ва из. Бераша оал цунах «доктор Самир ар-Рифаи». Цергий лор хилар бахьан долаш да из. Амма, ала йиш йолаш да Самир профессиональни художник а ва аьнна. Цун плакатий дуккхаьа арайоаннад [illegible]

[illegible]

АПН коррреспондентаща хоамаш ду

Капитало низаш ду наха

[illegible] сагага мафи хаттал оаш. Жоп лургда шоана «Сона хац» е «Шаккха а хезадац». Къовсам мишта лоаттабергба долаш доацача хIаманца?». Ишта йоах Летиция Батальие, цун сурташ хьоаха оттадаь хиннача Перуджиа яхача итальянски гороа да выставочни зале сахь къамаьл дача Палермерча фоторепортера.

ХIаьта а дикача репортера мукъагIа вIаштIехьдоаш хиннад хьона официально доацаш долча хIаман сурт даккха я. Иижа оаз а йолаш йолча цу норкача кхалеги сурташ тIа — зуламхоша боабьраш, гIайгIо боабь гаргара нах, нерда дIабийхкача нахха бпарлаш, дикка дIадоллара сурт — тIехьа итташ Iаьржа «мерседесаш» а йолаш йола катафалк — аьхха гаргара нахи доттагIийи а боацаш, «коллегаши», «соратникаши».

Кхьча сурташ тIа — лийца багIа нах, лувцача, сулаш еча хана гуш хулар. Дуникхачар юхьмараш дIалечкъаш, кулг духьал а лувцаш объективах дIалечкъ. Мафеца гIулакх доагIаш ба аьнна хеташ дегабуам баь лийцачарех цхьаннe а бакъдац шоаш царех хилар, хIаьта а шоай сурт даккхар вIалла дезаш бац. Вешта, дукхагIбараш фуннагIа диле а сихха кортамукъа боал. Кхерамe дециe цар сурташ дахар??

«Со кхер», — кхы дIаьх ца деш мукIарал ду Летициас. Кхер, шийна дукха хIамаш ховндаь. ХIаьта а болх бу цо, хIана аьлча из банза баргбоацилга кхетаду. Из дециe эгтара доккхагIдола къонахчал?

Цун сицилийски доттагIаша, журналисташа - коммунисташа Франко Зенинеи Умберто Сантиноси Палермо яхача гIайреи столице документальни центр вIашагIъеллай, цига мафех йола материалаш гулъю. Шоай фотовыставкаца Сициле городашеи юрташкеи гIолла лел уж. Нах хьатIа а ухаш, хьежа а хьежаш, йист а ца хулаш дIаух.

«Цах сомабаха гIерт тхо, — йоах сога сицилийски коммуниста. — Омерте — баге соцаяра закона — новкъосталца керта тIа лгIа мафи. БIаргадайнарий укхаза Iоажал кхоачаргья. Цудухьа зуламий тешаш цIаккха а хилац, кхерамa пордув лоаттIае гIерт».

Малхбузехьа мафи дагайохац эргIакара саг вер. Дукха ха йоаццаш Палермо малаш ба ца ховчар вийна Сициле правительствени комиссар инарал А. К. Далла Кьезеи цун сесаги санна цхьа гIордаьнна болх ца хилча. Цхьабакъда, мафиозаш цхьа моллагIйола бандиташ бац. Документальни центра кулгалхочо укх тайпара белгалдьккхар мафи: из Iалаьмате дукха ахча дIа-хьа лехкаши къаман доалонел а арабовлаш дIабаьржан зуламе маза ба.

XIX-ча бIаьшарене гIайреи тIа бахача наха шоаш лорабара хьахинна мафи бIарча итальянски паччахьалкхе хьаньчул тIехьагIа политика лелае йоласинай. Хоржамаш де кийлучa хана цун новкъосталах гIадоаха пайда ийцар тийша болх боаллача политиканаша. Цхьа хала ма яьначул тIехьагIа паччахьалкхен аппарате чубенаб мафе нах, шоай бе еллаш моттигера экономика — юрта боахам, транспорт, торговли, къайлагIара бизнес — ловзараш ду цIенош, контрабанда, проституци.

Дунен шоллагIа тIом чакхбаьнначул тIехьагIа дуламеча дунено ший тIахьа[illegible] ма кIал оттадаьд наркотикаш кийчъелгеи лохкийтеи [illegible] уж Малхбузен Европе, США. Доходаш цу сахьате [illegible] миллион лирагара [illegible] лиард лирага кхоачаш. Ераш я «Монд» яхача итальянски газето йоалаь цифраш баькъар аьлча, хетаргахьа лаьрхIа. Шера пхи [illegible] лиард совгIа доллар даьх мафена наркотикаша, къолаш, лелаьораша, доккъадаьр къайладаьккаро — 1,5 миллиард, контрабандой ловзарий заведенеши — цхьа миллиард, наралоацама ахча даккхар духьа нах удабаро — 200 миллион.

Ахча дахкар — гIулакх цхьа дакъа мара дац. ТIехьаьнка дегабуам ца а бакьеш, из дIадахийта моттиг лаха а ма еше Сициле, йоах У. Сантинос, законагIа доацаш ахча Iоадир айхха дувзадеина да банкий гIулакхаша, лаьттанеи цIеноштеи спекуляци ярца, гIирсаш хьалдарца, торговлеца. «Палерме бахача хIара бIаь сага лоархIаш, болх беш 22 саг мара вац (еррига Итале юкъера лаьрхIаш хIара бIаь сага юкъе болх беш 35 саг мара вац). Къоначa города кварталашка Iодаьча 1000 берах 20 бер да цамогаш дулаши моцаллахи.

ХIаьта гIайреи тIара банкаши цар отделенеши укх тIеххьарча шерашка 586 процент дукхагIа хиннай, континентальни Итале 83 процент мара ца хиннача метте. Сициле столица мехка хьалхарчи моттиге лаьт «люкс» классах йола машинаш яйлагa диллача. Банкашка дIадехка ахчаш ворхIазза сихагIа алсамдуил укхаза метерикечул.

Парадокс? ВIалла а яц. Из да, «Монд» яхача парижски газето мафех оалаш ма дарра, транснациональни корпораце гIулакхех хьахиннар. Iалаьмате йоккхий доходаши уж «цIенъяра» дика вIаштIехьъяьккха системеи. «Мафи эпаяр, — аьлар «Юманите» яхача газета корреспондентага къоначa палермски судахочо, — гIайреи тIара христиански демократий Iаьдал дIадаккхар хургдар». Цудухьа доаццалеш ца, сицилийски зуламашца къовсам лоаттабелга Римо тIадилларашка хIанзалца из толаме лоаттабара тоъал средстваш ца хиниилга? Духхьал из дар инарал Далла Кьеза правительствага дайта гIинртар а ГIайреи тIара [illegible] цIенхашта а лаьрхIа гIанийцай цо. Цудухьа список оттае [illegible] укх тIеххьарча шерашка «цхьаккха бахьан а доацаш» бIаьхий хулача наьха. Правительственни комиссара мотта терках тIабахнигаб гIишлон балхашта а, хIаьта уж дIа-юха мишта дийсъад хьежачул тIехьагIа хьагучIбаккха тарлора политически деятелаштеи капиталаш карадараштеи юкъера бувзам. Из да инарал вийра кертера бахьан.

Кьеза велехьа кIезига хьалхагIа мафе боабаьтаб Палермо полице начальник, гIайреи кертера судахо, воккхагIйола прокурор, моттигерa Iаьдала керте [illegible]. Шу хьалхадолча дена гIайреи тIа мафе [illegible], официально лаьрхIача, 110 саг. Нах боабара [illegible] деча гIулакха мах 300 эзар [illegible] 200 доллар оа укхаза. ХIаьта хьабе болх боаца нах — [illegible]

[illegible]

Александр ИГНАТОВ,
АПН сов. корр.

[illegible] — Париж.

Ливанерча событей хъакъехьа

БЕЙРУТ (ТАСС). [illegible]

СОВЕТСКИ ХАЛКЪИЙ БАРТТАЙНАЧА ДЕЗАЛЕ

Уил шера декабре советски нана торжественни эзаре дездерга Советски Социалистически Республикай Союз хилар 60 шу дизар.

Вай мехка дахача къаьмнаш [illegible] юбилейна [illegible] Киргизски ССР территорехь [illegible].

Советски Iаьдал [illegible] Октябрьски революци [illegible] медицински [illegible] Советски Iаьдал [illegible].

[illegible]

СУРТА ТIА: [illegible]

Э. ВИЛЬЧИНСКЕ сурт. ТАСС фотохроника.

Грознерча экранаш тIа

«ТIЕХХЬАРЧА ЮКЪА»

И фильм [illegible] «Мосфильм» киностудехь [illegible] Степанов Анатолий, оттадина [illegible] Андрея.

[illegible]

И ира [illegible] Мищенко Алексей, Самойлов Сергей, [illegible] Виталий, Борисов Лев, [illegible] Римма, [illegible] Сергей, кхиберш.

«ЗОЛОТОЕ РУНО»

Таджикистера [illegible] турист.

[illegible]

«ШУЦА ВУС СО»

[illegible]

В. КОВАЛЕВА

СУРТА ТIА: «ТIеххьарча юкъа» яхача фильмадера кадр.

Дика дош да котало яхар

[illegible]

С. КОЛПАКОВА.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

25 сентябрь

С. М. Кирова цIерагIа культуран салоIаран паркехь 10.00. [illegible] 20.00. [illegible]

В. И. Ленина цIерагIа культуран Дворецехь 13.00 [illegible] 17.00 [illegible] 19.00 [illegible] 20.00 [illegible]

Н. К. Крупской цIерагIа культуран Дворецехь 11.00 [illegible] 14.00 [illegible] 18.00 [illegible]

Химиксийн культуран Дворецехь 17.00 [illegible]

Просвещени белхалой республикански цIа 11.00 [illegible]

26 сентябрь

С. М. Кирова цIерагIа культуран салоIаран паркехь [illegible] 10.00 [illegible] 14.00 [illegible] 16.00 [illegible] 17.00 [illegible] 20.00 [illegible]

В. И. Ленина цIерагIа культуран Дворецехь 11.00 [illegible] 16.00 [illegible] 19.00 [illegible] 20.00 [illegible]

Н. К. Крупской цIерагIа культуран Дворецехь 13.00 [illegible] 15.00 [illegible] 18.00 [illegible]

Химиксийн культуран Дворецехь 11.00 [illegible] 12.00 [illegible] 14.00 [illegible] 18.00 [illegible] 19.00 [illegible]

Просвещени белхалой республикански цIа 12.00 [illegible]

ТЕЛЕВИДЕНИ

25 СЕНТЯБРЬ

I ПРОГРАММА

[illegible]

II ПРОГРАММА

[illegible]

РАДИО

[illegible]

ЛОР ЦЕХЕ ВОАГIА

УнахцIенон служба

Алма-Атанан хлопчатобумажни комбинатан прядильно-ткацки фабрикан ремонтно-механически цехе технически специалист ше болх санна, цIенгIа тIабаханта, отопительни вентиляционни системашка хьежаш коалла дар дойла [illegible] Сарсенкуль Сутиралиева.

[illegible]

Ромчира НОЩЕНКО, АПН корреспондента.

Хаоттам

[illegible]

Метеостанци.

Редактор Т. А. ГЕБОЕВ.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мальшевски, ул. 02. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместитела — 2-05-07, бахьтохкама, секретара — 0-24-00; отделаш: [illegible] — 0-24-04, промышленностин транспортан — 0-24-01; юрта бахамна — 0-24-06; культуран — 0-24-05; письмой — 0-24-07, корректорско — 2-80-80.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Мальшевского, 02. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-05-07; ответственного секретаря — 0-24-00, отделов: партийной жизни — 0-24-04, промышленности и транспорта — 0-24-01; сельского хозяйства — 0-24-06; культуры — 0-24-05; писем — 0-24-07, корректорской — 2-80-80.

Газет арадуьйлу шинарен, еран, шоаттен деношка

С-00034 «Грозненский рабочий» издательствон типографи, Мальшевски, 02. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мальшевского, 02. Заказ № [illegible]